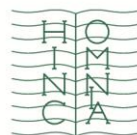

UNIwersYTET
WARSAwSKI

BIBLIOTEKA
UNIwersYTECKA
W WARSAWIE

BUW-DN-0124-4-52a/2017

Warszawa, 14 grudnia 2017

Dr hab. Jolanta Talbierska
Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie

Sz. Pani Julia Sobolewska
Przewodnicząca Zarządu Samorządu Studentów UW
Sz. Pan mgr Kamil Mieszkowski
Przewodniczący Zarządu Samorządu Doktorantów UW
Sz. Pan Mateusz Ratyński
Marszałek Parlamentu Studentów UW
Sz. Pani Marta Miedzińska
Sekretarz Rady Konsultacyjnej ds. Studenckiego Ruchu Naukowego UW
Sz. Państwo Przedstawiciele Samorządów
Studenckich w jednostkach dydaktycznych UW
Sz. Państwo Przedstawiciele
Studenckich Kół Naukowych i Artystycznych UW
Sz. Państwo Przedstawiciele
Kół Naukowych Doktorantów UW

Szanowni Państwo, Drodzy Studenci i Doktoranci,
w związku z planowaną szeroką akcją konsultacyjną w sprawie dokumentu opracowanego przez BUW – *Strategia rozwoju systemu biblioteczno-informacyjnego na UW*, pozwalam sobie przesłać wraz z oryginalnym projektem podstawowe informacje na jego temat, aby uniknąć nieporozumień, jak również „kolportowania“ dokumentu nieoficjalnymi drogami, przy tym niestety często w atmosferze sensacji czy oburzenia.

Dokument powstał w czerwcu tego roku jako odpowiedź na pytanie Władz UW, jak BUW widziałby rozwój bibliotek na naszym Uniwersytecie. Został on następnie przesłany JM Rektorowi oraz Prorektorom wraz z listem intencyjnym, w którym również była moja sugestia, aby ewentualnie przedstawić projekt na jednym z posiedzeń Senatu. Równoległe dokument trafił na posiedzenie Rady Bibliotecznej (3 lipca 2017), która uznała, że *Strategia* ... będzie materiałem pomocniczym do prowadzonego przez zespół Biura Innowacji w Przestrzeni Akademickiej badania w BUW i wybranych Bibliotekach Wydziałowych, którym należy ten dokument przekazać. Decyzją RB i powyższe badanie spowodowały też owo nieoficjalne, dalsze „kolportowanie“ *Strategii*, często z dodatkową interpretacją poszczególnych zapisów, która nie była zgodna z ideą i zasadniczymi tezami dokumentu.

Intencją naszą, wspartą zachętą od Władz UW do szerokiego konsultowania i wypowiedzania się na ten temat (zob. zał.), było zapoczątkowanie dyskusji najpierw w gronie typowo bibliotecznym (Biblioteki Wydziałowe i BUW, został już powołany zespół roboczy, wyniki prac przewidziane są na koniec maja 2018 r.), aby następnie przedstawić Dziekanom i całej społeczności akademickiej, w tym przede wszystkim studentom i doktorantom, wspólne stanowisko, jak biblioteki UW widziałyby przyszłość systemu biblioteczno-informacyjnego. Te trzy procesy (dyskusja w gronie bibliotek UW, dyskusja na szczeblu dziekanów i Rad Naukowych, dyskusja studentów i doktorantów) muszą przebiegać najpierw równoległe, aby ostatecznie spotkać się w finałowej dyskusji, w momencie, kiedy będzie się krystalizował nowy ustrój naszego Uniwersytetu związany z wdrożeniem planowanej Ustawy 2.0. Wtedy będzie można mówić o szczegółach, jednak wcześniej musimy wypracować zasady generalne. Ten ostateczny etap z udziałem całego środowiska UW miałyby się zakończyć przyjęciem takiego modelu systemu biblioteczno-informacyjnego, do którego mielibyśmy zmierzać i który spełniałby oczekiwania przynajmniej znakomitej większości społeczności akademickiej UW.

UNIwersYTET
WARSAWski

BIBLIOTEKA
UNIwersYTECKA
W WARSAWIE

Nie powtarzając punktów zawartych w dokumencie, który przesyłam Państwu jako załącznik, pragnę podkreślić, że:

1. Nie istnieje żaden plan likwidacji Bibliotek Wydziałowych, a BUW nigdy nie był i nie będzie inicjatorem likwidowania bibliotek na Wydziałach, gdyż po pierwsze przeniesienie zasobów do BUW nie jest możliwe ze względu na dramatyczny brak powierzchni magazynowych dla własnych zbiorów, a po drugie takie decyzje leżą wyłącznie w kompetencjach Dziekanów; w takich przypadkach dyrektor BUW powinien wyrazić jedynie opinię zgodnie z punktem 8 §25 Statutu UW: „Utworzenie, przekształcenie i likwidacja biblioteki wymaga zasięgnięcia opinii dyrektora BUW i rady bibliotecznej.” Co więcej uczelnia tak duża i złożona organizacyjnie jak Uniwersytet Warszawski nie może prowadzić sprawnej obsługi biblioteczno-informacyjnej badań naukowych i dydaktyki bez wsparcia rozproszonych terytorialnie bibliotek. Może natomiast i powinna dbać o wysoką jakość i jednolitość obsługi środowiska naukowego oraz stwarzać najdogodniejsze warunki do realizacji postawionych przed bibliotekami zadań.
2. Autonomiczne decyzje Dziekanów i Rad Wydziałów dotyczące likwidacji niektórych BW (co nastąpiło w ostatnim czasie i w sposób krzywdzący jest kojarzone z inicjatywą BUW), powinny być planowane z dużym wyprzedzeniem i konsultowane z dyrekcją BUW, jeżeli wiąże się to z koniecznością przejęcia zasobów czy kadry bibliotecznej; *Strategia* miała również zwrócić uwagę na ten problem i na bezwzględną potrzebę kompleksowej dyskusji o przyszłości bibliotek na UW i z udziałem tychże bibliotek;
3. *Strategia* jest wyłącznie propozycją do konsultacji i dyskusji, a nie zaakceptowanym projektem do wdrożenia; dokument wskazuje pewien model, konieczne przekształcenia i obszary działania, aby nie pogorszyć, lecz zoptymalizować zarówno dostęp do wszelkich zbiorów, jak i jakość świadczonych usług, obsługi dydaktycznej i obsługi badań, a także rozszerzyć zadania o nowe funkcje, zgodnie z oczekiwaniami całej społeczności UW; to jest koncepcja, którą powinniśmy dostosować do naszych potrzeb i możliwości.
4. Nie można jednak właściwie odczytać założeń *Strategii* bez spojrzenia na system biblioteczno-informacyjny UW z perspektywy całej uczelni, a nie wyłącznie poszczególnych jednostek. Nie da się także zaakceptować zawartych w tym dokumencie postulatów bez znajomości aktualnych tendencji, wśród których wymienić należy:
 - a. powszechnie obserwowane zjawisko zmniejszania się poziomu wykorzystania zbiorów bibliotecznych przez czytelników bibliotek akademickich (liczba wypożyczeń zbiorów drukowanych zmniejszyła się we wszystkich BW z 355 265 egzemplarzy w 2010 r. do 233 370 egzemplarzy w 2016 r., a w BUW z 539 527 egzemplarzy w 2010 r. do 426 139);
 - b. bardzo wyraźny wzrost zainteresowania ofertą w zakresie zasobów elektronicznych (w 2016 r. odnotowano 2 961 600 pobrań pełnotekstowych z licencjonowanych zasobów elektronicznych dostępnych w sieci UW, zaś dokumenty udostępniane w bibliotece cyfrowej UW e-BUW otwarto 4 554 570 razy, przy łącznej liczbie wypożyczeń zbiorów drukowanych w BUW i BW na poziomie 659 509 egzemplarzy w tym samym okresie);
 - c. wyrażane przez czytelników oczekiwanie, że biblioteki zapewnią im jak najszerszy dostęp do swoich zasobów (nie tylko w czytelniach, ale przede wszystkim przez wypożyczenia) w dogodnych godzinach (postulat wydłużenia otwarcia bibliotek do późnych godzin wieczornych);

UNIwersytet
Warszawski

BIBLIOTEKA
UNIwersytecka
w Warszawie

5. *Strategia* miała za zadanie zmobilizować całą społeczność UW (w kilku etapach) do konstruktywnego zastanowienia się na temat przyszłości systemu biblioteczno-informacyjnego zarówno z punktu widzenia potrzeb wszystkich użytkowników, ale także planów inwestycyjnych UW i rachunku ekonomicznego; planowane zmiany związane z Ustawą 2.0 (choć nie znamy jeszcze rezultatu procesu legislacyjnego i nie wiemy jak ostatecznie będzie wyglądał ustrój Uniwersytetu) są doskonałą okazją, aby pomyśleć w sposób kompleksowy także o bibliotekach i przede wszystkim wypowiedzieć się na temat generalnych założeń *Strategii*, a więc:

- a. Czego jako społeczność akademicka oczekujemy od bibliotek UW (całego systemu biblioteczno-informacyjnego)?
- b. Czy możliwa jest organizacja jednego organizmu, jednej biblioteki z filiami, dziedzinowymi bibliotekami kampusowymi, punktami obsługi interdyscyplinarnej, czy jesteśmy jako UW na to gotowi, czy tego chcemy / nie chcemy i czy takie są / byłyby oczekiwania społeczności akademickiej?
- c. Czy jesteśmy gotowi przystąpić do pewnych procesów ujednociania w systemie biblioteczno-informacyjnym UW (m.in. jeden zautomatyzowany system biblioteczny, jednolity regulamin udostępniania) przy zaakceptowaniu niezbędnych odrębności wynikających choćby ze specyfiki zbiorów (np. kolekcje audiowizualne, artystyczne, zabytkowe itd.), jak i konieczności zachowania pewnej równowagi pomiędzy zbiorami tradycyjnymi, drukowanymi a zdigitalizowanymi.

Strategia, wobec dotychczasowej struktury bibliotek na UW może wydawać się rewolucyjna, ale jest ona opracowana przez kompetentny zespół doskonale znający aktualne kierunki rozwoju bibliotek akademickich i naukowych oraz modele, które funkcjonują w najlepszych uczelniach europejskich i amerykańskich (m.in. jeden zautomatyzowany system do zarządzania bibliotekami i zasobami, wspólny katalog, centralizacja opracowania i zakupów, ujednocianie usług i regulaminów, łączenie bibliotek w jeden organizm przy pozostawieniu zróżnicowanej struktury dostosowanej do specyfiki uczelni i posiadanych zasobów). Wypracowanie optymalnego modelu jest rezultatem zarówno znajomości nowoczesnych rozwiązań stosowanych na świecie, jak i praktyki oraz specyfiki danej uczelni, specyfiki i liczebności zbiorów i wielu innych jeszcze elementów; to jest droga rozwoju i modernizacji, którą praktykowały i praktykują najlepsze biblioteki.

Mam nadzieję, że te podstawowe informacje pozwolą Państwu spojrzeć konstruktywnie i bez uprzedzeń na przygotowany dokument i włączyć się w odpowiednim czasie do planowanej dyskusji, na co bardzo liczymy i co leży w interesie nas wszystkich.

Z wyrazami szacunku

Dr hab. Jolanta Talbierska

Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie